

MINERALEN

In 1984 verscheen in de Gea-reeks het themanummer Mineralen-determinatie, met bijgevoegd een dubbele kartonnen schijf, de Mineralenwijzer. Deze was bedoeld als hulp bij het bepalen van mineraalnamen, waarvan er 171 opgenomen waren, samen goed voor het gros van de meest algemene mineraalsoorten.

Destijds werd gesteld, dat er eigenlijk drie oplossingen zijn voor het grote probleem dat iedereen overvalt die mineralen verzamelt, en wel de vraag: WAT IS HET?

De eerste suggestie was, het te vragen aan iemand met verstand van mineralen.

Ten tweede zou je kunnen proberen iets gelijkends op te zoeken in een boek met gekleurde platen.

De derde weg is het determineren aan de hand van kenmerken die aan het handstuk kunnen worden opgemerkt. Oplossing 3 werd aanbevolen en werd in de uitgave "Mineralen-determinatie" verder uitgewerkt.

Zelf de sleutel tot de kluis van de kennis hanteren blijft natuurlijk de beste optie. Na 16 jaar is het Mineralen-determinatie-nummer nog steeds actueel. Maar met deze Gea hebben we, door ruim 200 kleurenfoto's te publiceren, de deur van de safe wijd open gezet, zodat de inhoud voor nieuwsgierigen makkelijk en vrij toegankelijk is. Afbeeldingen zeggen immers meer dan duizend woorden, en hoewel ieder handstuk weer anders is – je kunt met een plaatje erbij beter je gedachten bepalen.

De uitgave van 1984 bevatte geen kleurenfoto's. Dat zou toen een onbetaalbare grap geweest zijn. Inmiddels is de grafische techniek in een turbulente revolutie terechtgekomen, die veel wat vroeger ondenkbaar was nu minder absurd laat overkomen. Ook is het GEA-mineralenfoto-archief intussen aanzienlijk uitgebreid. Het is nu – voor deze ene keer dan – wèl haalbaar om de honderden kleurenfoto's af te beelden die nodig zijn om een globaal overzicht te geven van wat er schittert in de schatkamers van de mineralencollecties. Het werden 180 mineralen in 213 foto's. Soms was het moeilijk, wèlke vorm of wèlke kleur te kiezen en werd voor een bepaald mineraal meer dan één foto geplaatst.

De keus werd voor een groot deel bepaald door wat er in de 30 jaar van Stichting GEA aan kleurenfoto's werd gepubliceerd. Het betreft hier immers het themanummer van een jubileumjaar. De meeste platen zijn dan ook in de een of andere vorm eens eerder in Gea verschenen. Wel moesten er nog tientallen nieuwe opnamen worden gemaakt, om het mineralenoverzicht completer te maken. De systematisch opgezette verzameling van Wilfred Moorer bewees hierbij goede diensten. De onderwerpen van de "nieuwe" foto's en overigens talrijke voorplaten van Gea's uit de afgelopen decennia zijn uit de laden van Wilfred afkomstig. Maar ook veel andere verzamelaars zullen foto's van hun topstukken kunnen herkennen. Hun namen zijn achteraan vermeld.

Natuurlijk zijn er al talloze boeken met mineralenfoto's verschenen. Pretenties om iets helemaal nieuws te brengen kunnen we niet hebben. Ook kon de theoretische achtergrond van de mineralogie nauwelijks aan bod komen. Andere Gea's (het al genoemde Mineralen-determinatie, 1984-1, en Kristalvormen, 1985-3) zijn wat dat betreft een alternatief, en natuurlijk zijn er de onvolprezen handboeken, die in de Literaturopgave vermeld zijn. Van oorsprong Nederlandse teksten zijn daar helaas niet bij.

Een inmiddels weer uitverkocht Nederlandstalig (uit het Duits vertaald) mineralenboekje, met prachtige foto's, onbesproken tekst en handzaam formaat (alleen door slecht bindwerk tot losbladigheid gedoemd) is Mineralen van Europa, door O. Medenbach en C. Sussieck-Fornefeld (1982), dat de samenstellers in verscheidene opzichten tot voorbeeld heeft gestrekt. Ging Medenbach uit van adembenemende schoonheden uit gerenommeerde museumcollecties, de Gea-fotograaf heeft bij voorkeur de pronkstukken van amateurs voor de lens gehad. Vaak waren dat micromounts – want is het niet het voordeel van de micromount dat daar de gaafheid en vormenrijkdom van kristallen nog in vindbare en betaalbare vorm voor verzamelaars te behappen zijn? Er zijn zowel eigen vondsten van mineralenzoekers als op beurzen verkregen exemplaren van klassieke vindplaatsen afgebeeld. Zo levert de hier gepresenteerde blik in de safe toch een eigen en eigentijds gezicht op.

De samenstellers:

Piet Stemvers
Wilfred Moorer
Joke Stemvers-van Bommel